

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

ESZPERANTÓ NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

I. Olvasott szöveg értése

Id tartam: 70 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Szótár **nem** használható!

A feladatok a következő oldalon kezdődnek.

**1. Legu la tekston kaj poste decidu u la subaj frazoj estas veraj (V) a falsaj (F)!
(0) estas ekzemplo por vi.**

Stel-mirigoj

Anta dudek jaroj aperis la unua filmo en la serio *Stel-militoj* de direktoro *George Lucas*. Tra sekvaj jaroj aperis la dua filmo *La Imperio rebatas* kaj la tria *Reveno de la edioj*. Post longa paŭzo, venis plia triopo da filmoj, por fermi la rakontaron.

De la komenco oni planis, ke la apera ordo de la filmoj ne koincidos kun la tempo de la eventoj. Filmoj 1, 2, kaj 3 prezentas sinsekvajn eventojn, same kiel 4, 5, kaj 6. Sed la unue aperinta filmo, je la miro de multaj spektantoj, anoncis sin komence *Epizodo kvar*. La sesa filmo aperis en la lastaj monatoj. Ĝi devis fermi la ciklon konektante la kvaran filmon kun la unua. Oni ajnas, ke ĝi sukcese faris tion, kiel ni esploras poste.

Kiam filmdirektoro decidas ludi per la tempo, li riskas. Ekzemple, la uzo de komputila desegnado por krei filmojn multe evoluis en la dudeko da jaroj inter la du film-triopoj. Tio signifas ke la novaj filmoj estas pli efektori aj kaj povas prezenti scenojn kun miloj, e dekmiloj da agantoj. La pli malnovaj tri filmoj plejparte restis pli etskalaj, preskaŭ iam uzante homajn aktorojn. Tio estas stranga, kiam oni pensas ke eventoj okazis post tiuj en la filmoj de epizodoj 4, 5 kaj 6.

La serio nomiĝas *Stel-militoj* kaj evidente enhavas batalajn scenojn, sed estus erare priskribi ilin, kiel militfilmojn. Unue, ili prezentas grandiozan aron da roluloj – homaj, bestecaj, robotaj, klonaj, fantaziaj. Estas multaj momentoj de humoro, romantiko (precipe en la kvara filmo) kaj superĉio vasta fantazio – kun tutaj imagitaj mondoj.

Oni diras, ke historio ripetas sin, kaj ni vidas en tiu rakontaro el fora futuro elementojn de nia nuna mondo, kaj de la antikva. La galaksia parlamento paralelas niajn nunajn Unui intajn Naciojn, kun similaj politikaj manovradoj, ambicioj kaj malfacila oĝ atingi decidojn. La batalo sur *Nadoo* (filmo 4), la kolosea areno (filmo 5) kaj la ĉaro-konkurso ĉiuj tiras inspiron el la romia mondo.

Sed la plej granda temo estas la pretertempa lukto inter la fortoj de bono kaj malbono. La edioj estas grupo de eksterordinaraj vivuloj el diversaj mondoj, simila al mezepoka kavalira rondo. Ili akiras per longa trejnado apartajn kapablojn kaj saĝon, kiujn ili uzas por la flanko de la bono en la universo. La lasta filmo montras sub kiuj kondiĉoj iu povas anstataŭigi de unu flanko al alia. Tie ni vidas du transformojn de bono al malbono. La unua estas la plej evidenta kaj atendebla, kiu klarigas la ekeston de *Darth Vader*. La dua estas pli subtila, surpriza kaj interesa, sed same grava. Por tiuj el vi kiuj ankoraŭ intencas rigardi la sesan filmon, ni ne malkaŝos pri kiuj roluloj temas.

Sed ĉi estas filmo ankaŭ por infanoj. Kiel do ili prezentas batalajn scenojn? En la unuaj filmoj la soldatoj estis forte kirasitaj kaj kiam ili mortis oni vidis minimumajn signojn de tio. Ili saltis al la aero kaj falis sur la teron. Sed la spektakleco de la postaj filmoj postulas amas-scenojn en kiuj estus malakcepteble montri tiom da mortintaj homoj. Do, la batalantoj ekestas identaj maŝinoj aŭ klonoj.

Kiel ajn estas via sinteno pri militfilmoj, ĉi tiu serio ja pensigas nin pri la pravo kaj pravigeblo de militoj, kaj ĉu ni devas porti nian militemon en la stelojn.

(La *Juna Amiko* nro 113)

	V	F
<i>0. La unua filmo pri stelmilitoj aperis anta dek du jaroj.</i>		X
1. La titolo de la dua filmo estas la Reveno de la edioj.		
2. La kvara filmo montras pli fruajn eventojn ol la unua.		
3. La sesa filmo kunligas la kvaran kaj la kvinan parton.		
4. La komputila desegnado multe evoluis inter la filmtriopoj.		
5. En la unuaj filmoj rolis efe ma inoj.		
6. En la filmoj estas multe da humoro kaj fantazio, sed mankas romantiko.		
7. La Galaksia Parlamento similas al Unui intaj Nacioj.		
8. Aliaj scenoj memorigas nin pri la antikvaj grekoj.		
9. La grupo de edioj similas al mezepokaj kavaliroj.		
10. Kelkaj rolantoj an i as de bona al malbona.		
11. Pro la multaj sangaj bataloj la filmo ne estas proponata por infanoj.		

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	Max.	Elért
											11	

2. Legu la tekston kaj la i elektu la finon de la postaj frazoj el la proponitaj; enskribu la literon de la usta fino en la suban tabelon! (0) estas ekzemplo por vi.

Grandega programo de grandega pedagogo

En la novepoko, tio estas post la malkovro de Ameriko ekestis la mond-merkato kaj la mond-socio. Rapidege pliofti is la internaciaj rilatoj kaj la mult-lingveco de la mondo pli kaj pli fari is problemo. Multaj revis pri unulingva homaro. Politikistoj, filozofoj, verkistoj, utopiistoj kaj simplaj homoj same.

Pluraj el ili ne nur revis, sed anka provis krei la unusolan, „homaran” lingvon, kiun oni plej ofte nomis Universala Lingvo (UL). Kial majuskle? ar ia unikeco estas ia esenco. Krome i devus esti homa krea o, do oni devas in plani. Ja frutempe evidenti is, ke UL ne esti os spontanee.

Tamen, malgra la fortostre oj de pluraj eminentaj scienculoj neniue el iliaj lingvoplanoj lingvi is. Tiuj lingvo-planoj estis interesaj, e utilaj por la lingvoscienco, sed ne akiris socian bazon por la lingvi o.

E , Johano Amos Komenio, e a socia kaj pedagogia reformisto kontra is la koncepton pri UL jam en la 17-a jarcento. Li elpa is kun tute nova koncepto pri la venko super la lingvaj baroj.

En sia latinlingva verko *Via lucis* (t.e. La vojo de la klero) aperinta en la jaro 1668 li ellaboris programon pri la solvo de la plej gravaj sociaj problemoj de la homaro. La Komenio la plej granda tasko de la homaro estas trovi oportunajn rimedojn por realigi la pacon. Lia programo estis: starigo de internaciaj instancoj kiuj fakte povas efike kontribui al tio. La unuaj tiaj instancoj esti is nur 300 jarojn poste, en la 20-a jarcento.

La religioj en la mezepoko kaj en la 16-17-aj jarcentoj forte motivis la militojn. Tial li ser is solvojn anka je la religiaj problemoj. Kelkaj el liaj proponoj efektive komencis reali i en la 20-a jarcento, sub la nomo ekumenismo.

Kiel pedagogo li rekonis, ke nenia lernado de ajna etna, spontanee krei inta lingvo solvos la problemon de la plur-lingveco de la homaro. uste dum lia vivo mildi is la religiaj konfliktoj kaj malvalidi is la principo „kies regno, ties religio”. Sed tiu principo nur an i is al „kies regno, ties lingvo”. Ekde tiam ne la regnan religion, sed la regnan lingvon oni trudas al la homoj.

La lingva programo de Komenio estis la jena: planado de „ekskluziva, por iu nacio komuna lingvo”, sed iu gardu kaj flegu sian propran lingvon kaj en gepatra lingvo okazu anka la lerneja instruado.

Tiu lingvo estu racia (t.e. nur tio estu en i, kiu estas nepre necesa, sed io estu en i, kio necesas por esprimi iujn signifojn kaj nuancojn), regula sen esceptoj, harmonia, fleksebla, nuanc-ri a, ia lernado estu ojo kaj uo, agrable sonanta, same utila por iu, por neniue nacio malsimpatia, facile instruebla, ia lernado estu multoble pli facila, ol lernado de la etnaj lingvoj, kaj fine: ia instruado estu tempo- para kaj ekonomia.

Komenio longe provadis plani tiun lingvon, sed li malsukcesis.

(La Juna Amiko nro 116)

0. En la novepoko multi is _____ .
 a) la lingvoj b) la internaciaj rilatoj c) la filozofoj
12. Universala Lingvo devus esti _____ .
 a) la angla b) la latina c) nova, planita lingvo
13. La lingvoplanoj estis utilaj _____ .
 a) por komunikado b) por lingvistiko c) por komerco
14. Komenio estis _____ .
 a) instruisto b) esperantisto c) politikisto
15. La menciita verko de Komenio estis skribita _____ .
 a) en sia lingvo b) latine c) en la Universala Lingvo
16. Komenio proponis en sia libro _____ .
 a) novan religion b) novan kuracmetodon c) solvon al sociaj problemoj
17. Komenio havis ideon pri _____ .
 a) ekumenismo b) ekonomio c) ekologio
18. Komenio volis, ke la komuna lingvo _____ .
 a) estu la Universala Lingvo b) respektu la naciajn lingvojn c) estu lia gepatra lingvo
19. La lingvon de la regno _____ .
 a) oni devis ellerni b) oni povis elekti c) oni an is al la Universala Lingvo
20. Komenio proponis, ke la instruado okazu _____ .
 a) en la hungara b) en la Universala Lingvo c) en la gepatra lingvo
21. Komenio revis pri komuna lingvo, kiu similas _____ .
 a) al la angla b) al Esperanto c) al la hungara

0	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.
<i>b</i>										

12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	21.	Max.	Elért
										10	

**3. Enmetu la mankantajn frazpartojn en la ŭstan lokon de la teksto!
Skribu vian solvon en la tabelon! (Ne forgesu legi la titolon!)
(0) estas ekzemplo por vi.**

_____22_____ – Eble studu vesta teknikon!

u anka al vi proksimi as la fino de lernejo kaj viaj gepatroj, parencoj, kunuloj da re demandadas vin pri via estonteco?

Certe vi povus poste voja ŭmi kaj ripozi de la lernejestre i o _____23_____.

A pripensi kion laboras viaj gepatroj kaj u tio pla as al vi, – a studi vesta teknikon!

Vesta tekniko pla as al mi ar i estas tiom diversa, ri a sed tamen klara kiel scienco kaj i estas instruata e la fak-universitato.

Unue mi eklernis profesion de tajloro – _____24_____.

Se oni ankora ne havas vesta profesion, _____25_____.

Kiam mi komencis studi, _____26_____. Vi havas agrablan kontakton kun la instruistoj (kiuj e konas vian nomon!), bonekipitajn laboratoriojn, kaj ne tre grandan klason, kun kiu vi kune studas is la fino. Kvankam kelkfoje vi sentas malliberecon, pro lernmaniero, kiu similas al tiu en lernejo, vi kutime finas studi akurate – post 8 semestroj.

Unu el la avanta oj e la fakuniversitato estas, ke vi vere povas (devas!!!) elprovi _____27_____. _____0_____: la komputila laboratorio, kie oni lernas krei ablonojn kaj organizi produktadon per komputila programo, la kemia laboratorio (por analizi tofojn) kaj la fizika laboratorio. La kudrolaboratorio, kie oni lernas pareme uzi materialon kaj tion, _____28_____ a povas fari vesta on por si mem. La triklaboratorio, kie trovi as cirklotrikma ino, kaj laboratorio kun lavma inoj, brodma inoj kaj gladma inoj. _____29_____ la preslaboratorion de vesta kreistoj a la fotolaboratorion de varbmaterialkreistoj.

En la programo estas iam planitaj prelegoj kune kun eksperimentoj kaj vi laboras dum unu praktika semestro en vesta firmao.

_____30_____

La eblecoj estas multaj kaj tute diversaj, ekzemple: ablonkreisto, kontrolisto de kvalito, instruisto en profesia lernejo, konsultanto de firmaoj a kunlaboranto en a etado – oficisto a memstarulo.

La nuna situacio estas, ke in enieroj estas ser egataj kaj e dum la sta ado a lasta semestro oni kutime trovas sian estontan laborlokon.

(la kune)

- A. a fari iun utilan sta on*
- B. kiel funkcias mekanismo ekzemple de elektra tondilo a kiel kolorigi tofon a kudri vesta on
- C. kiel funkcias specialaj ma inoj (por ekzemple fari butontruon)
- D. Kio povus esti via profesio post 4-jara studado?
- E. kio validas kiel kondi o komenci la studadon
- F. Kion vi faru post la mezlernejo?
- G. Komprenoble oni anka rajtas interalie uzi
- H. oni devas fari 12 semajnan sta on
- I. *Por tio ekzistas kelkaj laboratorioj*
- J. tuj pla is al mi la atmosfero de la fak-universitato

**sta o*: szakmai gyakorlat, tanfolyam

22.	23.	24.	25.	26.	27.	0.	28.	29.	30.
						<i>I</i>			

22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30	Max.	Elért
									9	

		elérhet pont	elért pont
I. Olvasott szöveg értése	1. feladat	11	
	2. feladat	10	
	3. feladat	9	
	VIZSGAPONT ÖSSZESEN	30	

javító tanár

Dátum:

	pontszáma	programba beírt pontszám
I. Olvasott szöveg értése		

javító tanár

jegy

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli vizsgarész megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. vizsgarész teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. vizsgarésszel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő !

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

ESZPERANTÓ NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

II. Nyelvhelyesség

Id tartam: 50 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Szótár **nem** használható!

**1. El la subaj frazoj mankas la fino de kelkaj vortoj.
Skribu tiujn fina ojn!
(0) estas ekzemplo por vi.**

La redakcio ne respondecas pro la artikol_____ (1)
skribitaj de ni_____ (2)
kunlaborantoj, kaj ili ne nepr_e_____ (0)
reflektas la opini_____ (3)
de la redakcio. Ni ne resendas la manuskript_____, (4)
nur se vi nepr_e_____ (0)
petas ti_____! (5)
Oni rajtas aperig_____ (6)
artikolojn el BAZARO, sub la kondi _____, (7)
ke oni aperigu la fonton.

(La Bazaro)

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	Max.	Elért
							7	

**2. El la tri subaj anekdotoj mankas vortoj.
Skribu ilin la vice sur la liniojn post la tekstoj!
(0) estas ekzemplo por vi.**

Neatendita respondo

Dum kelka tempo anta la milito Princo *Bismarck*, la nepo ___8___ la „fera kanceliero” estis dua sekretario de la germana ambasadoro en Londono.

Certa germano, ___9___ lo is en Anglio kaj suferis de mensa malsano, estis translokita en frenezulejon. ___0___ amikoj en Germanio sendis demandojn pri li al la Londona ambasadoro.

La ambasadoro komisis la junan Princon *Bismarck*, trastudi la aktojn de la afero kaj poste pridemandi persone la a toritatulojn de la frenezulejo.

Princo *Bismarck* do veturis al la azilo kaj prezentis ___10___ al la gardisto e la pordego dirante: „Mi estas Princo *Bismarck*.”

„Ho, – diris la pordisto, – envenu nur; vi trovos i ___11___ *Napoleon* kaj *Shakespeare* kaj *Dante* kaj iujn eminentulojn de la mondo.”

Oni ne scias, ___12___ Princo *Bismarck* respondis.

La kolorigisto parolas:

„___13___ la homoj ne estas strangaj? ___14___ kredas senhezite ion, kion iu redaktoro skriba as en la gazeto. Sed se mi alfiksas al benko paperon kun surskribo: „Atentu! us ___15___!” neniuj kredas in; iu perfingre tu as la malsekan farbon, por mem konvinki i, u i vere ___16___ malseka.”

Ruza parlamentano

En unu parlamento estis vigla debato, atako sekvis atakon, is ___17___ unu el la delegitoj faris la ofendan rimarkon: „Ho, mi vidas, ___18___ fakte duono de la eestantaro estas freneza!...”

Granda bruoj ekestis, la prezidanto svingis la sonorilon, admonis la ofendinton al ordo kaj postulis, ke li reprenu sian rimarkon.

Post ___19___ da hezito la delegito ekstaris kaj solene deklaris: „Mi beda ras mian rimarkon, ___20___ estas malvera. Kontra e mi devas konstati, ke duono de la eestantaro estas nefrenea....”

(La P.E. Schwerin: *Gaja leganto per Esperanto*)

8. _____

9. _____

0. *Liaj*

10. _____

11. _____

12. _____

13. _____

14. _____

15. _____

16. _____

17. _____

18. _____

19. _____

20. _____

8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	Max.	Elért
													13	

3. Mankas vortoj el la teksto.**Formu ilin el la donitaj vortoj per sufiksoj (ne nepre diversaj!),****kaj skribu ilin sur la apudan linion!****(0) estas ekzemplo por vi.**

La fenomeno de ru aj okuloj

Kiam ___21___ anta duonjarcento ___22___ komencis uzi fulmolumilojn, se la ___0___ estis proksima al la fotota persono, ekzemple e portretado, sur la kolora bildo la okuloj aperis ru aj. Kial? ar fulmilojn oni uzas en mallumo a en malforta lumo; en tiaj kondi o j la pupilo ___23___ por enlasi sufi an lumon en la okulon. Se la pupilo estas lar a, ___24___ la interna parto de la okulo, la retino, kies koloro, pro la densa reto de sangokapilaroj, estas ru a. Do, anka la ___0___ kaptas kaj konservas tiujn ru aspektajn okulojn; ja la forta ekbrilo de la fulmilo kaj la malfermo de ___0___ diafragmo estas samtempaj. Do, pro la ___25___ ___26___ la pupilo ne havas tempon ___27___ kaj aperas la ru a fono.

Jam delonge la koloro de la okuloj aspektas pli natura ol anta e sur la kolorfotoj. La ru okulana fenomenon oni sukcesis ___28___ jene: la fulmilo, anta la forta ekbrilo, pafas mallongajn lumimpulsojn. La okulo perceptas ilin, kaj la pupilo ___27___ reage. Kiam okazas la vera ekbrilo, la okulfono kaj ia koloro jam estas preska ___24___, ka itaj de la okula iriso, kovranta la pupilon. Tial, sur la foto ___29___ okuloj kun naturaj koloroj. Tio validas anka por la ciferecaj fotiloj.

(La artikolo de János Sárközi el Monato www.monato.net)

21. (proksima) _____e
 22. (foti) _____oj
 0. (foti) fotilo
 23. (lar a) _____as
 24. (vidi) _____as
 0. (foti) fotilo
 0. (foti) fotila
 25. (rapida) _____a
 26. (intensa) lum_____o
 27. (mallar a) _____i
 28. (for) _____i
 27. (mallar a) _____as
 24. (vidi) ne_____aj
 29. (bildo) _____as

21.	22.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	Max.	Elért
									9	

**4. Kelkaj tabelvortoj el la teksto estas apude.
Metu ilian literon en la tabelon la ilia apero!
(0) estas ekzemplo por vi.**

Novjaraj pensoj

Homoj kutime atas „algliu etiketojn” al aliaj homoj. Tre rapide, baze de nur kelkaj impresoj, ni difinas, al ___0___ homtipo li/ i apartenas. Kaj ni tuj konstatas: tiu estas egoisto, tiu alia altruisto, tiu estas koleremulo, la alia estas flegmulo, la jena estas perfidulo, la alia tre bonkora.

Sed vere ne estas ___30___. Estas fakto, ke ___31___ estas la nature pli eksciti emaj, aliaj malpli, sed iu el ni sub certaj kondi oj estos egoisto, en aliaj altruisto, iu el ni foje estos tre lar kora kaj en alia situacio avara, iu el ni foje perfidos ___32___ sed en aliaj cirkonstancoj batalos je vivrisko por ___33___ alia.

Se mi vivas en ri a ika a o, se mi naski is en ri a familio, finis bonan lernejon kaj ricevis bonan laborpostenon, ne necesas, ke mi estu egoisto. Mi havas sufi an monon kaj povas in disdoni. Sed se mi naski is en malri a familio, mi estos devigita ofte batali por mia panpeco kaj por miaj infanoj mi devos ofte montri mian egoistan viza on. En la vivo ni da re transpasas el unu vivsituacio en alian kaj ni reagis je ___34___ situacioj depende de la kondi oj irka ni.

___35___ mi sugestas al vi en la nova jaro ne kondamni homojn baze de anta ju oj, pro ___36___ vi eble lokis ilin la bretoj kaj tirkestoj. Provu kompreni ilin kaj helpi en iliaj problemaj situacioj. Neniu estas absolute malbona kaj neniu estas absolute bona.

Eble simila pensado helpos al vi, ke la sekva jaro estu pli interesa kaj vi pli facile elturni u en i.

A. iu

B. iuj

C. iun

~~D. kia~~

E. kiuj

F. tial

G. tiel

H. tiuj

(La Bazaro 2004.28.)

0	30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.
D							

30.	31.	32.	33.	34.	35.	36.	Max.	Elért
							7	

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

ESZPERANTÓ NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

III. Hallott szöveg értése

Id tartam: 30 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Szótár **nem** használható!

A vizsgához mellékelt hanghordozó tartalmazza a vizsga teljes hanganyagát (a szükséges szünetekkel együtt).

Saluton! Nun sekvos la a skulta parto de la abiturienta ekzameno.

Vi a dos iujn tekstojn dufoje, kaj vi devos solvi la taskojn en tiu i kajereto.

- **iu tasko komenci os kaj fini os per muziko. Poste vi a dos la instrukciojn (vi povos ilin anka legi anta iu tasko).**
- **Post tio vi havos tempon legi la tutan taskon.**
- **Tiam vi a dos la tekston la unuan fojon.**
- **Denove sekvos silento.**
- **Poste vi a dos la tekston la duan fojon.**
- **Fine vi havos tempon kontroli viajn respondojn.**

La tuta ekzameno da ros 30 minutojn. Bonan laboron!

**1. Vi a dos tekston pri la interreta Vikipedio. A skultu in, kaj enskribu la literon de la konvena respondo en la suban tabelon!
(0) estas ekzemplo por vi.**

- **Unue legu la taskon! Poste vi a dos la tekston dufoje.**
- **Fine vi havos tempon kontroli viajn respondojn.**

0. Vikipedio estas interreta _____ .

a) vortaro b) enciklopedio c) gazeto d) biblioteko

1. En Esperanto aperis is nun preska _____ artikoloj.

a) 10.000 b) 9.000 c) 100.000 d) 900.000

2. Inter majo 2002 kaj januaro 2003 Esperanto-vikipedio estis _____ la la nombro de artikoloj.

a) la 7-a b) la 4-a c) la 5-a d) la 6-a

3. Oni timas foje, ke bone verkitajn artikolojn aliaj _____ .

a) plibonigos b) for telos c) aperigos d) malbonigos

4. Malnovajn versiojn la sistemo _____ .

a) konservas b) plibonigas c) redaktas d) fu as

5. Komencantoj prefere verku _____ .

a) mallonge b) en angla lingvo c) post plia lernado d) sen helpo

6. Alilingvajn tekstojn metu _____ .

a) en Esperantan artikolon b) en redaktopa on
c) en naciligvan Vikipedion d) en vian tirkeston

7. En Vikipedio rajtas skribi _____ .

a) spertaj lingvouzantoj b) fakuloj
c) diplomitoj d) kiu ajn

8. Se vi parolas Esperanton meznivele, _____ .

a) ne skribu Vikipedian artikolon b) atentigu pri eventualaj malkorekta oj
c) timu viajn erarojn d) estu volontulo

9. Se aperas stulta oj, oni devas ilin _____ .

a) kritiki b) korekti c) koleri d) lerni

10. La artikolojn redaktas _____ .

a) iu leganto b) la redaktoro c) instruistoj d) komitato

0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
<i>b</i>										

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	Max.	Elért
										10	

2. Kion signifas la ciferoj anta la esprimoj? A skultu la intervjuon kun sinjoro *Doempke* kaj enskribu la i la mankanta(j)n vorto(j)n!
(0) estas ekzemplo por vi.

- Unue legu la taskon! Poste vi ados la tekston dufoje.
- Fine vi havos tempon kontroli viajn respondojn.

2000	nombro de _____ en Bruselo	11.
10	ani ontaj _____	12.
2004	jaro de la _____	13.
3	tipo de _____ en la E-ropa Parlamento	14.
12:30	komencas _____ por interpretistoj	15.
19:00	fini as la laboro de la _____ teamo	16.
450	nombro de interpretistoj e _____	17.
1000	nombro de _____ interpretistoj, kiujn EU kontraktas iusemajne	18.
du	minimuma nombro de interpretistoj en <u>unu</u> <u>elo</u>	0.
tri	nombro de interpretistoj en unu elo, se temas pri interpretado _____	19.
30	_____ de s-ro <i>Doempke</i>	20.

11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.	Max.	Elért
										10	

		elérhet pont	elért pont
III. Hallott szöveg értése	1. feladat	10	
	2. feladat	10	
	Dolgozatpont összesen	20	
	VIZSGAPONT ÖSSZESEN	30	

javító tanár

Dátum:

Megjegyzés:

A dolgozatpontok vizsgapontokká való alakításának módját a Javítási-értékelési útmutató tartalmazza.

	pontszáma	programba beírt pontszám
I. Olvasott szöveg értése		
II. Nyelvhelyesség		
III. Hallott szöveg értése		

javító tanár

jegyz

Dátum:

Dátum:

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a IV. írásbeli vizsgarész megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga a III. vizsgarész teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a IV. vizsgarésszel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő !

Azonosító
jel:

ÉRETTSÉGI VIZSGA 2008. október 31.

ESZPERANTÓ NYELV

EMELT SZINT ÍRÁSBELI VIZSGA

2008. október 31. 8:00

IV. Íráskészség

Id tartam: 90 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

Fontos tudnivalók

Szótár használható.

Piszkozat – a feladatokra fordítható idő miatt inkább vázlat –
piszkozatlapon készíthető.

A 2. feladatban a két téma közül csak az egyiket kell kidolgozni.

1.

Vi vidis anoncon de la zooparko (besto ardeno) pri interesa eblo por apogi ĝian agadon: oni (personoj a diversaj grupoj) povas adopti iun beston por unu jaro. Oni devas pagi minimume 5000 forintojn. Kontraŭ tiu sumo oni ricevos diplomon pri adoptado, la biografion de la besto, kaj oni povos partopreni renkontiĝon kun la aliaj edukgepatroj.

Skribu artikolon por via lerneja ĵurnalo, en kiu vi

- klarigu la aferon
- skribu pri la scienc-populariga rolo de la zooparko (besto ardeno)
- prezentu la naturprotektan laboron de la besto ardenoj
- klarigu, kial tiuj agadoj bezonas apogon
- proponu, kiu kiel organizu la adoptadon!

Skribu vian 120-150 vortan artikolon sur la unuan respondfolion!

2. Elektu unu el la sekvaj temoj kaj solvu la taskon!

2.1.

Vi vidis sur via lerneja anonctabulo la sekvan proteston:

Ni protestas, ar nia instruistino pri historio devigis nin fari hejman taskon per komputilo. Kion oni faru, se oni ne havas hejme komputilon?

Skribu artikolon en via lerneja urnalo por prezenti vian opinion!

En via artikolo vi skribu

- u estas pli utile pretigi la lerneajn taskojn per komputilo; kial jes, kial ne
- kial oni devas ekzerci sin en la komputado
- kiel oni uzas komputilon en la iutaga vivo
- kian rolon i havas en diversaj metioj
- kiujn eblojn havas tiuj gelernantoj, kiuj ne havas hejme komputilon

Skribu vian 200-250 vortan artikolon sur la duan respondfolion!

2.2.

Vi ricevis leteron de via eksterlanda amik(in)o, en kiu i/li skribis:

Kara!

Vi skribis al mi, ke vi planas an i viajn man kutimojn, sed viaj gepatroj ne volas permesi tion. Mi ne komprenas ion...

Respondu al tiu letero! En via respondo vi skribu

- kial kaj kiel vi volas an i viajn man kutimojn
- kiel evoluis la konflikto kun viaj gepatroj
- kiom tradiciaj estas viaj familiaj man kutimoj
- kion vi spertas inter viaj samlernejanoj (en kantino, bufedo, ekster la lernejo)
- kiaj generaciaj an oj montri as en Hungario en la nutrado (kiam, kion, kie oni man is iam kaj kiel atas/us la nunaj gejunuloj?)

Skribu vian 200-250 vortan leteron sur la duan respondfolion!

